

**Джерела та маршрути
диверсифікації постачання природного газу в Україну.
Програма входження України в європейські газові ринки.**

(доповідь на засіданні Газової координаційної групи Європейського Союзу)

Брюссель

24 вересня 2013

Л. Уніговський

Перш за все, я хотів би подякувати організаторам зустрічі за запрошення взяти в ній участь. Участь в засіданні такого високого рівня є велика честь для мене.

Спочатку про компанію, яку я представляю.

Компанія «Нафтогазбудінформатика» є приватною консалтинговою компанією, яка працює на ринку з 1990 року. Саме ми брали участь в підготовці документів (і указу президента, і відповідних постанов Кабінету Міністрів) щодо створення НАК «Нафтогаз України».

Naftogazbudinformatyka Ltd
*3 Gali Tynaferskoi Str., 03055 Kyiv Ukraine, phone: +380 44 569 3762,
fax: +380 44 569 3763 E-mail: ngbi@ukrnet.net*

Founded	1990
Status	Private Company
Areas of activity	Advises Government agencies and industry on strategic issues in the field of fuels energy, including development of regulations, provides S&T solutions, analytics and information services
Main customers	Ministry of Energy and Coal Industry of Ukraine, Naftogas of Ukraine, RWE, Yukos etc.
Additional information	The Company stood at the origins of National JSC Naftogaz of Ukraine. It is accredited at the relevant Committee of Verkhovna Rada of Ukraine (Ukrainian Parliament).

Naftogazbudinformatyka Ltd - 2013

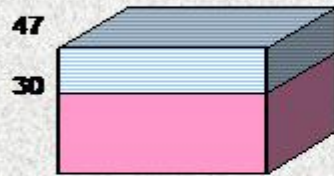
Slide 3

Тепер до теми доповіді. На наступному слайді 3 ми бачимо оцінки ситуації на газовому ринку України на 2030 рік, зроблені в оновленій редакції Енергетичної стратегії України до 2030 року.

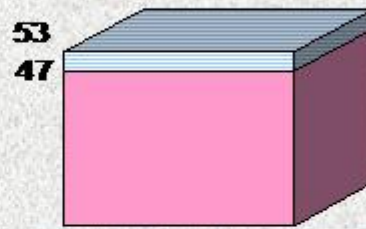
Updated Energy Strategy of Ukraine till 2030 (project for discussion)

Year 2030

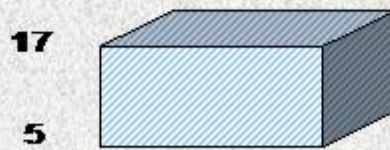
bcm

Domestic gas production

Domestic demand

Gas import

Міжнародне енергетичне агентство / IAEA - 2023

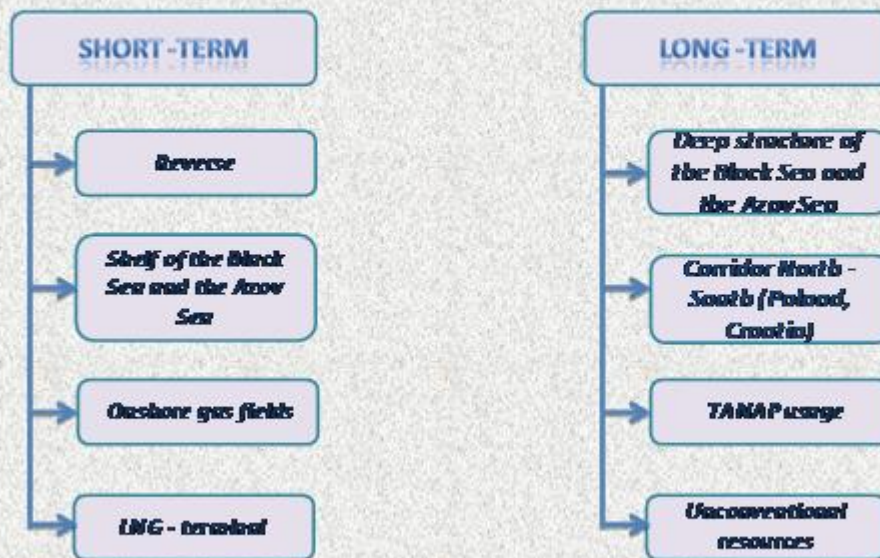
Slide 3

Обсяг імпорту коливатиметься в залежності від різних сценаріїв розвитку в діапазоні 5-17 млрд. м³ на рік. Хоча є оцінки експертів, в тому числі і фахівців Міжнародного енергетичного агентства, зроблені в 2012 році, що вже в 20-х роках ми зможемо повністю відмовитися від імпорту.

Але в будь-якому випадку зменшення залежності від імпорту російського газу є вкрай актуальною для нас задачею.

Що робиться і що можемо зробити в цьому напрямку.

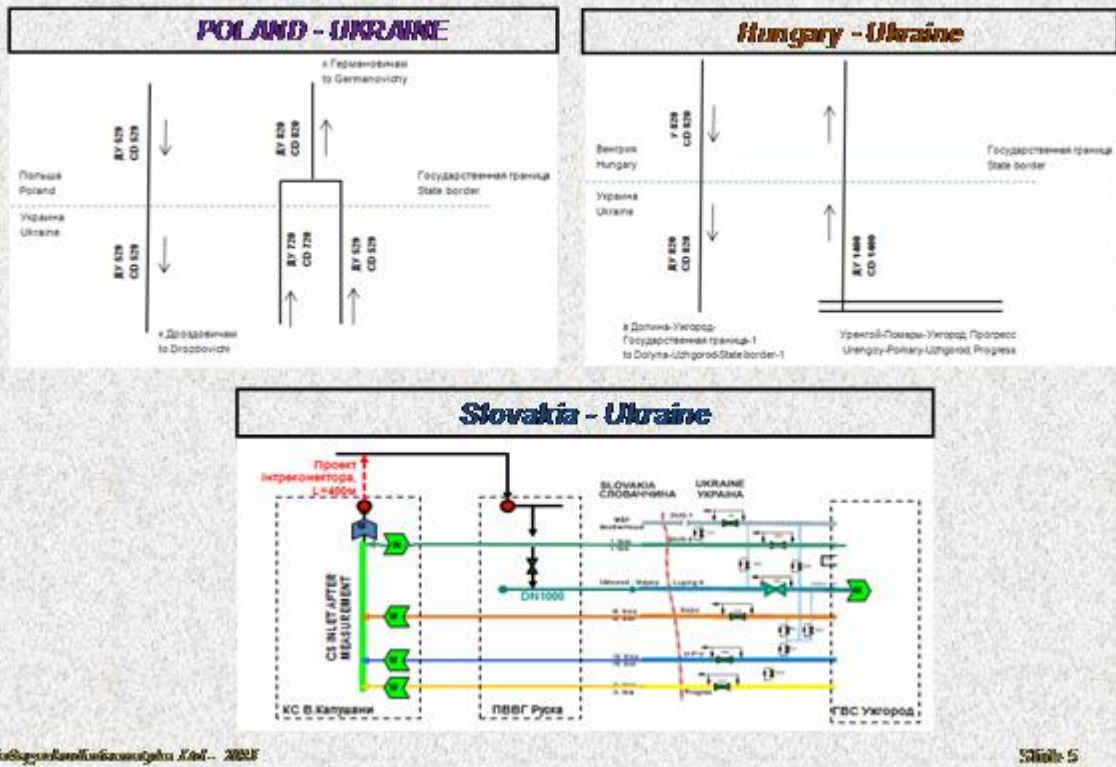
Sources and routes of natural gas supply to Ukraine

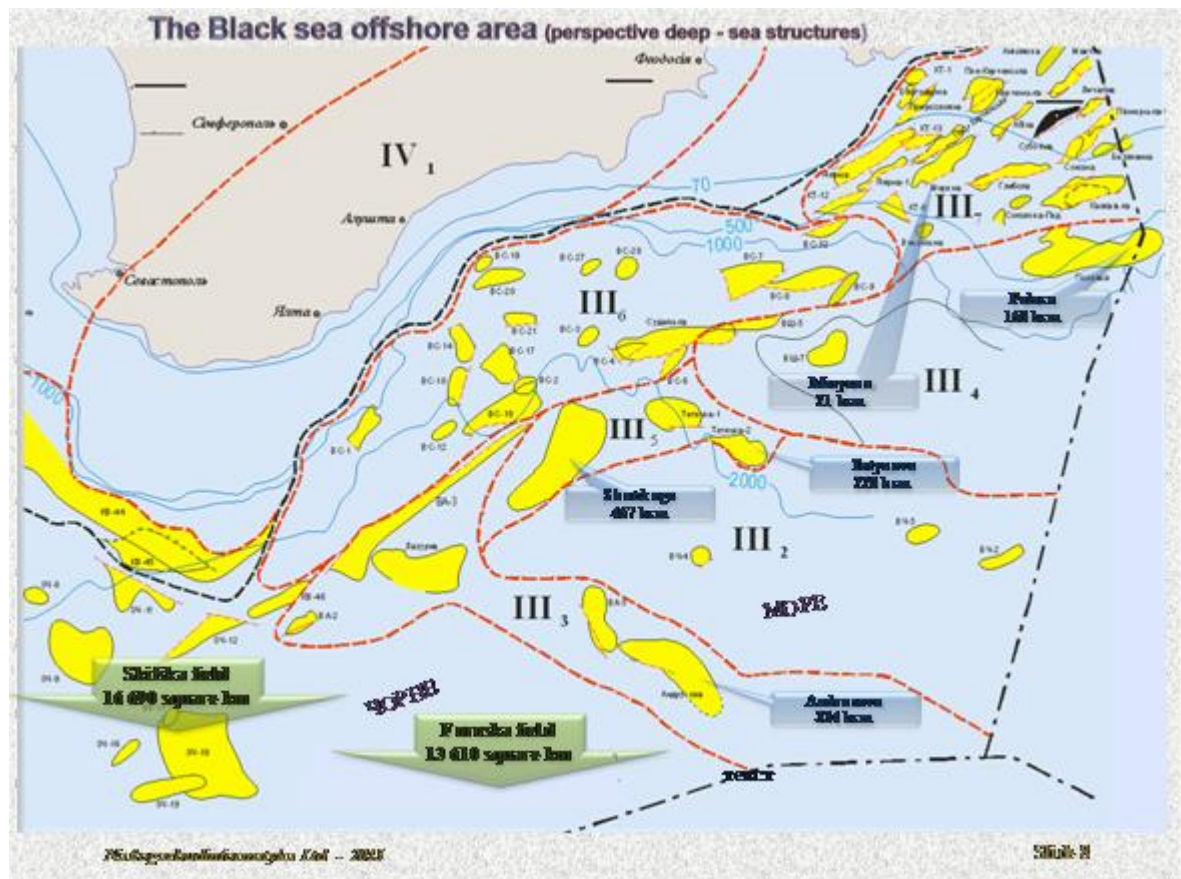

Проблему диверсифікації я б поділив на дві частини: короткострокову (до 2016 року) і довгострокову (після 2015 року). На слайді 4 дано наше бачення реальних, я підкреслюю реальних напрямів цієї роботи.

Спочатку о короткострокових діях. Головне зараз, це розширення можливостей реверсу.

Border Crossings of Ukraine's Gas Transmission System

Якщо казати про Європейські проекти, то для нас є цікавим об'єднання LNG-терміналів в Польщі (Свіноуст'є) та Хорватії (острів Крк) коридором Північ-Південь. В цьому випадку існує реальна можливість забезпечити постачання природного газу в Україну за допомогою цих терміналів.

Map of North - South Gas Corridor

Crossborder Projects:

2.1 PL - CZ

2.3 CZ - SK

3.2 SK - HU

4.1 HU - Croatia

1.9 PL - SK

GRI SSE, 2. 12. 2010

V4 regional cooperation in SoS gas

Prehľad energetického systému SR - 2010

Stránka 9

Далі газопровід TANAP. Ми знаємо і розуміємо, що консорціум Шах-Деніз обрав для свого газу його подальше транспортування через Трансадриатичний газопровід (TAP). Мова йде про подальше розширення TANAP.

Use of possibilities of GTS of Bulgaria, Romania and Moldova for natural gas supply to Ukraine in reverse mode

Prehľad energetického systému SR - 2010

Stránka 10

В цьому випадку ми пропонуємо використати існуючі можливості газопроводів Болгарії та Румунії. Вартість створення цього маршруту не буде перевищувати 300 млн. дол. США.

**Indicative parameters of the projects of
"South gas corridor"**

Name	Cost, billion	Length, km	Volume, bcm/year
TANAP	\$5-7	> 2000	≥16...
SEEP	~\$9	~1000	≥10-16
«Nabucco-West»	~€ 4 billion	~1900	16
TAP	\$1,5	800	10-20
Alternative variant through Ukrainian GTS	\$0,9	450 New 149	10

2010 Strategic Energy Infrastructure Review - 2010

Slide 11

Це набагато нижча сума, ніж будь-який інший маршрут подачі додаткових обсягів природного газу в Європу через газопровід TANAP.

Нарешті нетрадиційні ресурси. Це газ щільних порід і сланцевий газ. Активно розвивається угода з Ройал Датч Шелл. Нещодавно наш Прем'єр-Міністр підписав операційну угоду з Шелл. Триває робота з підписання аналогічних (та майже аналогічних) угод з Ексон-Мобіл та Шеврон.

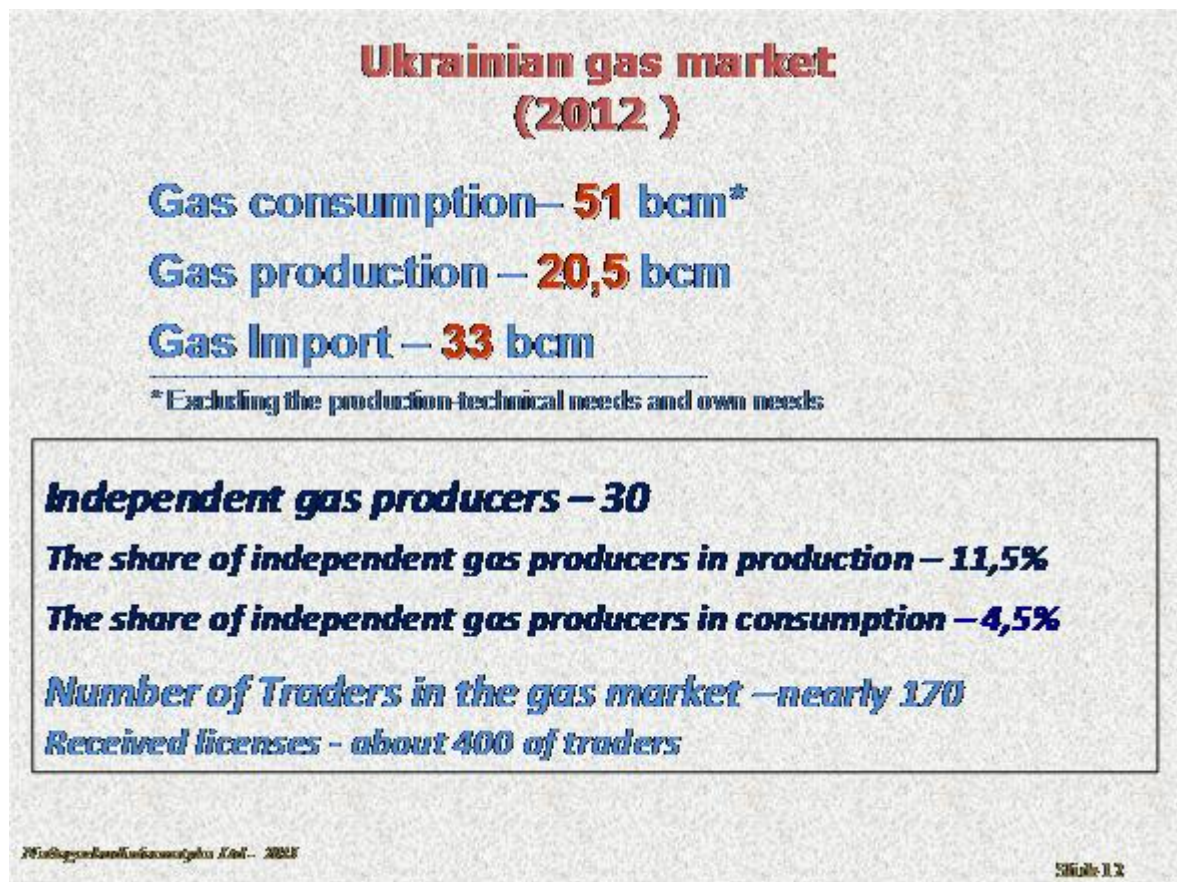
За базовим сценарієм Україна зможе видобувати на Юзівській та Олеській площах 15 млрд м³ на рік. Оптимістичний сценарій в «планових» роках до 50 млрд м³ на рік.

Промисловий видобуток на цих площах має початися в 2017 році. Буріння на Юзівській площі має розпочатися в 2013 році, дослідно-промислова розробка- в 2015 р. На Олеській площі-початок робіт в 2014 р., дослідно-промислова розробка- початок в 2016 році.

Починається робота з будівництва трьох заводів для переробки кам'яного вугілля в газ-метан.

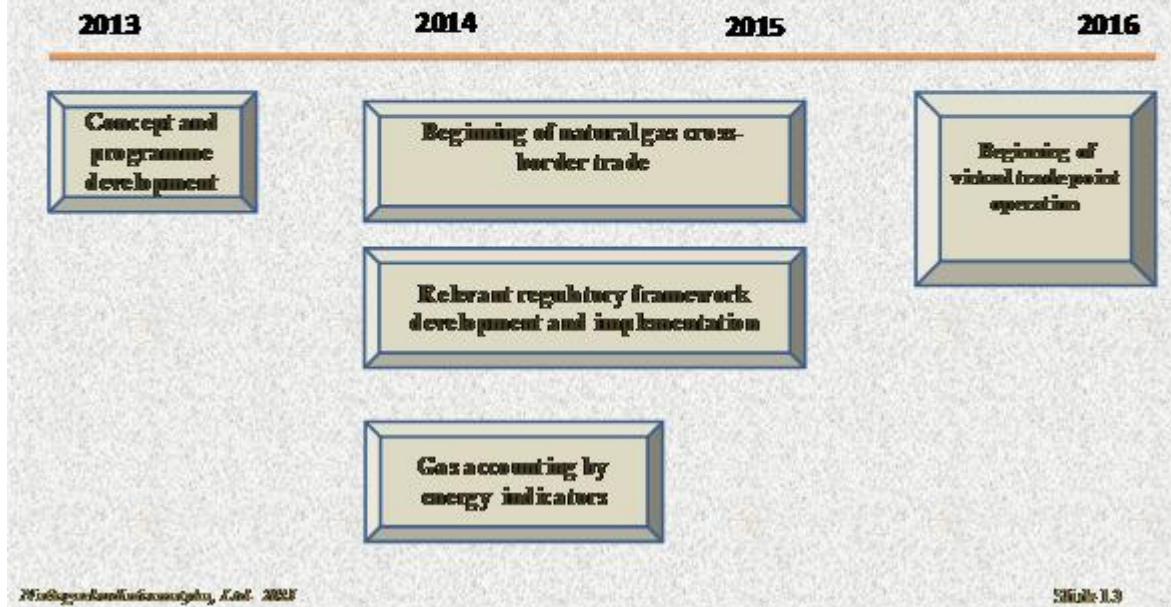
Таким чином, можна сказати, що ми маємо непогані перспективи диверсифікації.

На останнє про проблеми входження Українського внутрішнього газового ринку в систему європейських регіональних газових ринків. В 2012 році ми мали наступні характеристики нашого внутрішнього ринку.

Наша точка зору, що протягом 2013-2016 років ми зможемо вийти на реальне методологічне об'єднання українського і східноєвропейських (Польща, Угорщина, Чехія, Словаччина) газових ринків. Тим більше, що на форумі в Крупісав 2013 році саме про це йшла мова в доповіді пана Irenensz Lazor, президента польської енергетичної біржі (Polish Power Exchange).

Main stages of Ukrainian gas market entry into the European gas markets (our view)

Всі вищепойменовані питання потребують глибокої професіональної проробки із залученням як вітчизняних, так і міжнародних наукових центрів. В цьому аспекті ми також сподіваємося на допомогу європейських інституцій, в тому числі фінансову.

Безумовно, про повноцінний конкурентний газовий ринок України можна буде казати лише після ліквідації цінових диспропорцій на цьому ринку.

Дякую за увагу!